

Verval alom in 'De Entertainer'

■ TONEEL

Je bent pas een goede acteur als je geloofwaardig een slechte, uitgerangeerde artiest kunt spelen. En Gijs Scholten van Aschat doet dat in *De Entertainer* van Toneelgroep Amsterdam op weergaloze wijze. Het is knap hoe hij Archie Rice langzaam maar zeker van zijn masker ontdoet en de wanhopige mens onder het gouden glitterjasje en de dikke laag brillantine zichtbaar maakt.

Het is crisis alom in dit stuk van John Osborne, dat zich afspeelt in Groot-Brittannië ten tijde van het Suez conflict (1956). Niet alleen het land is in verval, ook het amusementsfenomeen Music Hall dreigt om te vallen en daarmee behoort de variétéartiest Archie Price eveneens tot de vergane glorie. Maar dat is moeilijk te verkroppen. Want als hij zijn publiek verliest, wie is hij dan nog? En niet alleen op het podium gaat het mis, het hele gezin Price staat zowel financieel als emotioneel aan de rand van de afgrond. Deze familie zit letterlijk opgesloten in hun eigen kleine wereldje, van waaruit geschopt wordt tegen de poli-

tie, de oorlog en vreemdelingen. Het enige dat hen op de been houdt is hun wrange humor.

Het door Maze de Boer ontworpen toneelbeeld sluit daar mooi op aan. Je krijgt het er Spaans benauwd van. Alles in deze 'trechter' voelt benepen en je kunt op je klompen aanvoelen dat hier een strijd wordt gevoerd tegen een onvermijdelijke ondergang. Gelukkig zijn er de luchtiger - hoewel ook hier de frustratie toeneemt - intermezzo's voor het goudkleurige glittergordijn, waar Archie met de moeder wanhoop zijn tapdansen doet, zijn foute moppen vertelt en zijn nog foutere geënga-

geerde liedjes zingt, terwijl zijn zoon Frank (Alwin Pulinckx) hem begeleidt op het orgel. De muziek van Florentijn Boddendijk en Remco de Jong ademt de sfeer van de Music Hall en de teksten van Boddendijk en Scholten van Aschat zijn cynisch en scherp.

Hoewel er veel parallellen zijn met het hier en nu, heeft regisseur Eric de Vroedt de setting typisch jaren vijftig gelaten. Dat werkt haast bevreemdend. Tel daarbij op een nogal specifieke speelstijl waarbij de personages onderling nauwelijks contact maken en het is soms alsof je naar een rariteitenkabinet zit te kijken. Dat, en het feit dat de hoofdpersoon niet bepaald sympathiek is, voorkomt dat je de pijn van deze familie echt voelt en dat creëert afstand. Die is zelfs niet te overbruggen door het ijzersterke spel (naast een excellerende Scholten van Aschat is er een zeer waarachtige Fred Goessens als Billy Rice) van de acteurs. Kennelijk staan deze mensen in deze situatie daarvoor net iets teveel van ons af. Dat is stiekem wel een troostrijke gedachte.

Esther Kleuver

Speellijst: www.tga.nl

★★★★☆

A photograph of Gijs Scholten van Aschat performing on stage. He is wearing a patterned tuxedo jacket, a white shirt, a dark bow tie, and glasses. He has his arms outstretched and is speaking into a microphone. The background is dark and out of focus, showing some stage lights and a blurred figure of another person.

*Rariteitenkabinet
schept afstand*

• **Gijs
Scholten
van
Aschat** is
feno-
me-
naal als
entertai-
ner, maar
het stuk is
moeilijk
invoel-
baar.

FOTO:
JAN
VERS-
WEYVELD